

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (4)

Datum
2025-04-10

Diarienummer
2001-2025

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Betänkandet Vindkraft i havet - En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89)

Er beteckning: KN2024/02514

Sammanfattning

- Länsstyrelsen ser positivt på en övergång till auktionssystem för havsbaserad vindkraft och att det görs en avvägning mellan riksintressen och kumulativa effekter redan i samband med utpekande av områden som ska auktioneras ut.
- Länsstyrelsen behöver vara en av de aktörer som listas i 4§ i förordningen om havsbaserad vindkraft och ingå i samverkan kring utpekande av områden som ska auktioneras ut.
- Länsstyrelsen ser att det är av yttersta vikt att skapa tillit till systemet genom att det exempelvis inte invändningar i ett sent skede.
- Länsstyrelsen ser det som rimligt att Mark- och miljödomstolen utpekas som första prövningsinstans. Om förslaget i miljötillståndsutredningen gällande prövningsinstanser genomförs behöver även förslaget i detta betänkande justeras.

Länsstyrelses synpunkter

Länsstyrelsen ser positivt på en övergång till ett auktionssystem för havsbaserad vindkraft. Länsstyrelsen uppmärksammar dock att utredningen konstaterar att förslaget inte ensamt kommer leda till en ökad utbyggnad.

Den norra delen av Sverige är en viktig del i den gröna omställningen, bland annat då det här i dagsläget finns en stor andel förnybar och relativt billig energi. Behovet av förnybar energi är dock stort och kommer succesivt att öka. I ljuset av detta är det

positivt att skapa förutsättningar för ett planeringsbaserat system som kan effektivisera prövningen och utbyggnationen av produktion av förnybar energi. Det är också positivt att det görs en avvägning mellan riksintressen redan i samband med utpekande av områden som ska auktioneras ut. Detta skapar en förutsägbarhet för såväl verksamhetsutövare som prövningsmyndighet.

Det är enligt länsstyrelsen av yttersta vikt att bygga ett system som skapar tillit till processen genom att det exempelvis inte inkommer invändningar mot projekt i ett sent skede. Att införa ett auktionssystem är ett steg på vägen då man tidigt gör avvägningar i lokaliseringsfrågan. Det är dock viktigt att även ta hänsyn till att det kan handla om en lång period från utpekande och auktion av områden till dess att ett miljötillstånd vinner laga kraft och att det kan se förändringar över tid.

Kumulativa effekter

Ett planeringsbaserat system möjliggör rimliga förutsättningar för inblandade aktörer att bedöma kumulativa effekter vilket också är högst väsentligt för en hållbar samhällsutveckling. Förutom kumulativa effekter vad avser vårt försvar och yrkesfisket är det i ett norrländskt perspektiv också av stor vikt att bedöma kumulativa effekter på isförhållandena och vintersjöfarten för att säkerställa en ändamålsenlig och säker sjöfart till de norra hamnarna. En annan viktig fråga är migrationen av fåglar och fladdermöss över kvarken. Om befintliga projekt enligt förslaget fortsatt ska hanteras genom befintligt regelverk även efter att auktionssystemet införts, är det av vikt att potentiella kumulativa effekter från dessa beaktas i utpekandet av områden som ska auktioneras ut, oavsett var i processen de projekten befinner sig.

Samverkan

Förslaget behöver förtydligas så att det framgår att Länsstyrelsen är en aktör som auktionsmyndigheten ska samverka med i samband med utpekande av områden som är aktuella för auktion. För att säkerställa att regionala kunskaper och erfarenheter lyfts fram vid tillståndsgivande enligt 3 § förslag till förordning om havsbaserad vindkraft, bör Länsstyrelsen i det län som ligger närmast det berörda området, ingå bland de myndigheter som listas i 4 §. Det behöver även förtydligas vad som menas med begreppet samverkan och vad som förväntas av de olika aktörerna

Det behöver vidare tydliggöras hur det ska säkerställs att samverkan sker i tillräcklig omfattning så att bland annat riksintressena enligt 3 och 4 kap miljöbalken tillgodoses och övriga natur- och kulturvärden beaktas. Även aspekter så som målkonflikter kopplade till klimatanpassning, näringslivsutveckling, minskad klimatpåverkan, förbättrad energiberedskap och trygg energiförsörjning behöver tillvaratas i utpekandet. Då utredningen inte lämnar förslag rörande hur anvisningsprocessen ska gå till, kan Länsstyrelsen inte utröna hur utredningen kommit fram till vilka effekter detta förslag kommer att ha.

Utredningen konstaterar även att kommunernas roll kommer förändras från ställningstagande till att arbeta mer planeringsorienterat i samverkan med auktionsmyndigheten. I detta sammanhang vill länsstyrelsen lyfta att kommunerna har väldigt olika förutsättningar och resurser när det kommer till denna typ av planering och samverkan. Detta skulle kunna leda till att underlagen som ligger till grund för utpekande av områden inte blir likvärdiga längs hela kuststräckan. Länsstyrelsen är även statens primära kontakt mot kommunerna. Det är därför viktigt att länsstyrelsen, som har ett vidare perspektiv, också är delaktiga i utpekandeprocessen.

Prövningsinstans

Förslaget att Mark- och miljödomstolen blir den instans som prövar tillståndsansökan bedöms som en rimlig ordning, både då de har stor erfarenhet och kompetens att pröva verksamheter utifrån miljöbalkens regelverk, men även utifrån att de har en större förutsättning till lokalkännedom. Länsstyrelsen noterar dock att miljötillståndsutredningen föreslår att Mark- och miljödomstolen ska tas bort som första instans när det gäller miljöbalksprövning. Om detta genomförs behöver även förslaget i detta betänkande justeras.

Tillsyn

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att dagens tillsynsstruktur bibehålls och att Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken även för vindkraftsparker inom den ekonomiska zonen.

För att Länsstyrelsens tillsyn ute till havs ska vara möjlig behöver samarbetet med Kustbevakningen förtydligas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med miljöhandläggare Frida Sandén som föredragande.